

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Gospodarske zanimivosti.

Ali ljudje nič več ne vlagajo?

Zanimivo je v tem oziru poročilo Poštne hranilnice, ki piše na strani 11, da je Poštna hranilnica morala začeti zavračati vloge, ker ne ve, kam denar na voljo izposoditi. Ako bi ljudje premislili, kaj bi vlagali v naše domače denarne zavode, pa bi denar krožil doma in zopet bi se nove in stare vloge lahko izplačevale. Tudi se od teh vlog v Poštni hranilnici dobi jako malo posojil in tako je ravno v naših krajih po naši lastni krivdi vedno manj denarja. Ker vsi domači zavodi nove vloge izplačujejo vsak čas v celoti, je prav, ako začno ljudje zopet zaupati svoj denar domačim krajevnim denarnim ustanovam. Denarni zavodi, ki so v lasti in upravi ljudstva samega, so tako važna gospodarska ustanova, da bi jim bilo treba od strani oblasti in državnih denarnih zavodov iti bolj na roko. Kakor vidimo, imajo nekateri interes na tem, da ljudje v svoji nevednosti pospešujejo likvidacijo lastne denarne organizacije.

Tuj denar osvaja našo industrijo.

»Politika« zaključuje svoj članek o plačilnih načrtih petih največjih zagrebških bank s temi besedami:

»Kakor se vidi, zadoščajo predlagane spremembe samo zahtevam zakonske uredbe. Gospodarstvo pa bo imelo od tega malo. Nasprotno, tudi po rekonstrukciji se bo naš kapital držal v ozadju, na njegovo mesto pa bo stopil tuji kapital. To se dogaja že dve leti. Poleg tega, da je sedaj tuji kapital definitivno osvojil Jugoslovensko združeno banko, osvaja postopoma vedno večje število poslov drugih bank, kajti, dočim imajo naše banke linice zaprte, so odšle industrije k bankam, ki so nemoteno poslovale naprej, a te so bile večinoma podružnice tujega kapitala. Danes našo industrijo vedno bolj financirajo in začenjajo nad njo komandirati. Splošno jugoslovensko bankarsko ak. društvo, ki je dejansko le znani dunajski Wiener Bank-Verein, nadalje Hrvatska sveopšta kreditna banka kot podružnica Kreditne banke iz Budapešte, in Hrvatska banka, za katero je Banca Commerciale Italiana. Če dodamo k temu še najnovejše stanje Jugoslovenske združene banke, kateri novi kapital podpisujejo Credit-Anstalt, Banca Commerciale Italiana, Budimpeštanska kreditna

banka, Amstel banka, Solway banka in Anglo international Bank, potem dobimo dovolj jasno sliko, v katero smer se bo razvijala naša industrija.

Koliko denarnih zavodov je pod zaščito?

Po par. 5 je 69 denarnih zavodov in po par. 6 pa 20. Do dne 3. marca bi morali vsi ti zavodi javiti, kako se bodo rešili. 64 jih ni odgovorilo. Ostali so le odložili izplačevanja, le 3 so se odločili, da prenehajo. Vsi zavodi, ki delujejo v Sloveniji, pa so se poslužili zaščite, bodo le odložili izplačila.

Občni zbor Narodne banke.

V nedeljo dne 4. marca t. l. je bil občni zbor Narodne banke, ki je potekel precej burno. Vzroke za razburjenje so dale velike izgube, ki jih je imela Narodna banka v slučaju Matejič, ki je bil član uprave Narodne banke. V dveh letih je odpisala Narodna banka 110 milijonov Din izgub — Nadaljni vzrok so velikanski upravni stroški. Glavni ravnatelj in podravnatelj imata plače kot vsi jugoslovanski ministri skupaj. V letu 1931 je odpadlo od 1 dinarja čistega dobička 1.17 Din na stroške in 0.30 Din na izgube, v letu 1933 pa 2.40 Din na stroške in istotoliko na izgube. Zato ni čuda, da je občni zbor vzel v upravo le tri od prejšnjih, ostale pa vse nove. Tudi iz Slovenije sta izvoljena dva nova člana: g. Navosič iz Ljubljane in g. dr. Igor Rosina iz Maribora. Upamo, da bo Nar. banka postala res narodna, da bo čimpreje storila kaj za likvidnost denarnih zavodov, kar je njena poklicna naloga. Vsi, ki bodo v tem zmislu vodili Narodno banko, naj potem tudi uživajo zaupanje našega poslovnega sveta!

*

Kje sodišča nalagajo denar mladoletnih?

Sodišča so nalagala denar v javnovarnih denarnih zavodih, za katere jamči občina, okraj, banovina. Sedaj je prišel nalog, da se mora ta denar brezpogojno izročiti državnim hipotekarnim banki.

Zakaj je sladkor tako drag?

Zato, ker zaslužijo sladkorne tovarne v naši državi ogromne dobičke, samo tovarna v Novem Vrbasu je zaslužila predlani 18 milijonov Din, in lani 14 milijonov Din čistega dobička. Poleg tega pa je davek okrog 6 Din na 1 kg.

Ali bodo predvojne obveznice kedaj izplačane?

Naši denarni zavodi imajo nad 80 milijonov staroavstrijskih obveznic. K tem pri-

dejo še obresti za okoli 50 milijonov Din. Finančni minister je leta 1930 obljubil, da bo vlada to stvar uredila in izplačala, ker je država dolžna to storiti po mirovnih pogodbah. Zadeva pa še sedaj v letu 1934 ni rešena.

Nova trošarina na kavo.

Na 1 kg kave je upeljana nova trošarina po 8 Din.

Podražene menice.

Z 21. marcem t. l. stopijo v veljavo nove menice.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Nemčija vidi, da bo hudo trpela, če ne bo imela izvoza. Zato ne bo več zapirala mej za uvoz kmetijskih pridelkov iz one države, ki uvaža iz Nemčije. Naša država se pogaja z Nemčijo.

Kako je padel naš izvoz?

Od leta 1932 do danes po teži za 50%, po vrednosti za 85%. Izvažamo torej le še 15% tega, kakor leta 1932.

Lesna trgovina s Francijo.

Francoska vlada je dovolila Avstriji 15.000 vagonov, Jugoslaviji pa 15.000 kub. metrov, to je točno 5% tega, kar Avstriji, Jugoslaviji in Franciji sta zaveznici, zato se vsak zaveden Jugoslovan čudi, kako je to od strani Francije mogoče.

Opozorilo gozdnim posestnikom!

Ako se seka les na posestvih, ki merijo nad 50 ha gozda, se mora ta les žigosati. Le v slučaju sekanja hmeljev, lestev, drv in kolja ne. Žig mora biti zelen in sicer ali od posestnika, ali od lesnega trgovca, če je kupil les v gozdu. Za les, ki se izvaža iz območja banovine, so vpeljane »Izvoznice«, ki se dobijo na županstvu takse prosto. Če se kdo po tem ne ravna, se mu les zapleni! Gozdni posestniki, zapomnite si to določbo!

Nekaj davčne statistike.

Leta 1930 je bilo izterjanih v vsej državi neposrednih davkov za 2,319 milijonov Din, od teh iz Dravske banovine za 219,2 mil. D. Vsled krize je leta 1931 padel donos neposrednih davkov na 1,788 mil. ali na 77% svote iz leta 1930. Dravska banovina pa je plačala v tem letu neposrednih davkov skoraj 198 mil. ali 90% prvotne svote. L. 1932 je padel donos neposrednih davkov na 1,717 mil. ali na 74% svote iz leta 1930. Dravska banovina po je to leto plačala 182,3 mil. ali 84%, torej za 10% več, kakor pa je znašalo državno povprečje. Vsled strožje prakse se je donos neposrednih davkov dvignil v letu 1933 na 2,070 mil ali 89% svote iz leta 1930. Dravska banovina pa je plačala 220,9 mil. ali 101% svote iz leta 1930. V Drinski banovini so to leto plačali le 53%, v Beogradu

le 73%, v Primorski banovini le 67% davkov kot v letu 1930. — Davčna obremenitev na glavo prebivalca je znašala v vsej državi 145 Din, v Dravski banovini pa 198 Din. Višja je davčna obremenitev le v Beogradu ter v bogati Donavski banovini, ki je naša žitnica. Da je višja v Beogradu, kjer je sedež vseh velikih družb, je le naravno, a je treba upoštevati, da so v davčnih prispevkih Beograda tudi donosi iz vse države.

Iz svetovne sladkorne statistike.

V starejših časih so pridelovali sladkor iz sladkornega trsa in so si lahko privoščili to naslado samo bogatini. Cene za sladkornotrski sladkor so bile za širše mase mnogo mnogo previsoke. Pridelovanje sladkorja iz sladkorne repe ali pese je nemškega izvora in je prizadajalo sladkornemu trsu težak udarec. Sladkor iz repe si je osvajal trg sicer bolj polagoma, ker je proizvodnja rasla le počasi, a kratko pred izbruhom svetovne vojne sta bila repni in trsni sladkor v ravnovesju. Na celem svetu so pridelali tedaj 8.6 milijona ton sladkorja iz repe, trsnega pa 8.4 milijona ton. Med vojno je zelo padla v Evropi produkcija sladkorne pese in radi tega so tudi tako znatno poskočile sladkorne cene. Tedaj so uživali sladkorni producenti zlate čase. Dvignili so pridelavo sladkornega trsa predvsem na velikem otoku Java pod Indijo in je bila trsna produkcija štirikrat tolika kakor iz pese. Kmalu po vojni je nastalo razmerje med trsnim ter repnim sladkorjem 2:1. Svetovna uporaba sladkorja se je sicer dvignila, pa še hitrejšje produkcije sladkorja svetovno gospodarstvo ni moglo prav prebaviti. Ko so upeljale ameriške Zedinjene države še carino na sladkor, je sledil temu naravnost pogubonosni razvoj sladkornih cen. Sladkorne cene so bile sploh izpostavljene neverjetnim skokom. Sladkor z ameriškega otoka Kuba je stal v Njujorku leta 1914 2.74 centov, leta 1919 — 6.35 centov in leta 1920 — 11.34 centov, leta 1921 je padel na 3.5 centov. Pozneje so si opomogle cene na 5 centov, leta 1930 so padle celo pod 1 cent.

Produkcija sladkorja je v zadnjih letih znatno nazadovala. Znižala se je od 28.8 mil. ton v letu 1930-31 na 26.1 mil. ton v letu 1931-32 ter na 23.8 mil. ton v letu 1932-33. Porabilo se je na celem svetu sladkorja leta 1931-32 — 27.6 mil. ton, v prihodnjem letu samo še 25.8 mil. ton. Za leto 1932-33 še ni objavljena uradna statistika, a pričakujejo padec pod 25 mil. ton. Sladkorne zaloge vedno rastejo, konsum pada in sladkor je pa tako drag, ker je v toliko državah monopoliziran in v tisti državnim blagajnam letno težke milijone.

Strup iz zraka.

Kot vojno sredstvo prideta v poštev dve vrsti plinov, onih, ki se razblinijo, ter onih, ki ostanejo. Razven tega še

lahko upredelimo strupene pline v take, ki takoj učinkujejo, ter v take, kojih učinek je čutiti še le čez nekaj časa. Zadnja upredelitev se nanaša na pline, s katerimi polnijo letalske bombe. V trenutku eksplozije napravijo ti plini gosto meglo. Trenutno, ko se razpoči bomba, se rajširijo plini v bliskavico, ker so bili pred eksplozijo stisnjeni v ozek prostor. Plini, ki se razblinjajo pri srednji temperaturi, se spremenijo v slučajih, da je temperatura, v kateri je eksplodirala bomba, enaka njihovi, v meglo. Če je pa temperaturna razlika velika, se spremenijo le deloma v meglo, deloma se zgostijo v vodne kaplje, ki počasi izpuhtevajo in je njih učinek radi tega tudi večji. Mesto da bi se dvignili v zrak, padejo na zemljo, zastrupijo zrak in človek ne more dihati. Zdravniška razprava o tem slednjem vprašanju pravi: »Pri bombnih strupenih plinih ne gre samo za zastrupljenje ljudi. Najprej poginejo mačke, podgane in gliste. Glist ne obvaruje zemlja. Pri pojavu strupenega plina prilezejo iz zemeljskih luknjic in poginejo zunaj na zraku.

Znameniti kemik iz francoskega mesta Bordeaux trdi, da so najbolj opasni oni plini, ki prodrejo globoko v zemljo in izhlapevajo ter se držijo v zraku cele ure in dneve in jim niti vetrovi niso prav kos.

Do pred kratkem so zastopali mnenje, da so potrebne za povečanje učinkovitosti strupenih plinov čim težje bombe. V najnovjšem času so obrnili hrbte težkim bombam, ker jih spremljajo razni ter veliki nedostatki. Predvsem so težke bombe za letalo največja nevarnost. Ako spusti letalec več težkih bomb, lahko zgubi aeroplan vsled trenutnega zmanjšanja obteženja ali balasta ravnotežje. Nadalje je učinek težkih bomb veliko preveč osredotočen na eno točko. Je tako kakor pri puški na šibre. Ako ustrelimo iz bližine, porabimo mnogo materijala in gotovo zadenemo. Ravno tako je tudi z izstrelki, ki se razletijo preblizu na površju. Njih drobci dosežejo le malo žrtev, usmrtijo le one, katere je zadelo več drobcov. Tako streljanje je le potrata. Tudi vojni kemik bi postopal brezglavo, če bi uporabljal mnogo strupa za omejen prostor.

K zadnjemu še par tehničnih podrobnosti. Letalo frči s 140 km brzino v cikcak vijugah nad mestom. Aeroplan leti po možnosti proti vetru. V gotovih presledkih meče bombe, ki vsebujejo po 40 gramov strupenega plina. Je sicer na videz malo, a zadostuje, da zastrupi 1600 kub m površine.

Tekom ene minute preleti aeroplan 2½ km in oplini v tem času 480 tisoč kvadr. metrov.

Plin se širi po površju zemlje kakor vodne kapljice, katere vlivamo stopajoč iz škropilnice in škropeč zdaj na levo zdaj na desno, da polijemo vrt. V začetku oplinjenja so plinovi najmanjši delci (molekili) raztrošeni na razdaljo 40 m. Veter jih spoji in po preteku malo časa že tvorijo strnjeno, neprodno odejo. — Najbolj nevaren način bombardiranja je metanje malih bomb

v kolikor mogoče kratkem času, ker le na ta način postane učinek strupenih plinov uničujoč.



NOVICE

Občinski blagajniki. Banska uprava objavlja okrožnico vsem občinam dravske banovine, razven mestnih občin Celje, Ljubljana, Maribor in Ptuj, v zadevi občinske blagajniške službe. Občinskega blagajnika določa občinski odbor iz svoje srede. Po novem zakonu o občinah je izvršilni organ občine občinska uprava. V vseh občinah dravske banovine morajo najkasneje z novim letom (1. aprila 1934) prevzeti posle občinskih blagajnikov praviloma člani občinske uprave, ki jih za to določi občinski odbor, razen v občinah, kjer opravljajo občinske blagajniške posle za to nastavljeni občinski uradniki. Izjeme v tem pogledu dovoljuje ne utemeljen in obrazložen predlog sreskega načelstva banska uprava. Nikdar pa ne sme biti občinski blagajnik predsednik občine sam, ker je on nakazovalec in ker je dolžan enkrat mesečno pregledati poslovanje občinskega blagajnika in ugotoviti stanje občinske blagajne. Član občinske uprave, ki bo določen za občinskega blagajnika, je dolžan v prvi vrsti sprejemati, izdajati in hraniti občinski denar po predhodnem pismenem nalogu predsednika občine, dočim je za pravilno knjigovodstvo in pravočasno sestavo ter predložitev občinskih zaključnih računov odgovoren občinski delovodja.

Šmarnica. O priliki sprejetja državnega proračuna za leto 1934-35 je bil sprejet finančni zakon, ki med drugim tudi vsebuje od poljedelskega ministva predloženo novo odločbo, ki predpisuje, da morajo vinogradniki, ki še imajo v svojih vinogradih šmarnico, v teku 10 mesecev iztrebiti to trto, sicer se bo to zgodilo po nalogu oblasti. Za svojo osebno in hišno uporabo pa smejo poljedelci imeti do največ 500 trt šmarnice. Dosedaj neplačana samoupravna taksa na šmarnico se odpusti.

Z odtrganim brodom po Dravi. Gostilničar Rajmund Ditingger poseda v Ruti pri Sv. Ožbaltu ob Dravi brod preko reke. 18letna Marija Kramer se je hotela s tem brodom prepeljati preko Drave. Radi narasle reke se je odtrgala vrv in brod z deklino vred je odneslo proti falskemu jezu. Na obupne klice so prihitali še ob pravem času na pomoč splavarji, ki so z drugim čolnom dohiteli brod, da ni z brodarko vred zletel preko jeza na Fali, kjer bi se bila Kramerjeva ubila.

Ogenj je uničil prazno gospodarsko poslopje graščine na Fali.

Požar v Račah. Podtaknjen požar je uničil v Račah pri Mariboru posestniku Jožefu Paumanu gospodarsko poslopje, 12.000 kg sena, 3 voze in razno orodje. Škoda znaša 50.000 Din.

Smrtna nesreča otroka. Dveletni Tonček Zupanc iz Padeža pri Marija-

gradu nad Laškem je padel v vreli krop. Dobil je po celem telesu take opekline, da je podlegel poškodbam v celjski bolnici.

Ubogega rudarja popolnoma raztrgalo. V Lešah pri Prevaljah se je zgodila grozna nesreča. Štefana Krebla, 32letnega rudarja, očeta štirih neprekrbljenih otrok, je eksplozija dinamičnega popolnoma raztrgala. Roke, noge in glava so bili odtrgani od telesa in sicer tako, da nesrečne žrtve ni bilo mogoče spoznati. Krebl je šel zvečer na glavni rov po dinamične patrone za razstreljevanje skal. Ni znano, kako in zakaj je nastala eksplozija. S Kreblom je bil blizu mesta nesreče tovariš, katerega je pognal razpok 20 m proč. Z ubogo vdovo in še revnejšo rudarjevo deco vse sočustvuje.

Posestnika okradli. Pri posestniku Ivanu Cviku v Trčovi v župniji Sv. Petra pri Mariboru je bilo od neznanec skozi okno vlomljeno. Vlomilci so oškodovali posestnika za meso, špeh ter obleko v skupni vrednosti 4 tisoč dinarjev.

Trinajst golobov angleške pasme je bilo ukradenih Karlu Weitzlu, mesarju v Mlinški ulici v Mariboru.

Samomor. V gozdu na Bresternici pri Mariboru so našli z jermenom krog vrata truplo Jožefa Jerčiča, delavca iz Maribora. Že dne 21. februarja je zginil z doma, češ, da gre iskat delo. Obesil se je za suho vejo, ki se je pa odtrgala tedaj, ko je bil nesrečnež že mrtev. V žepu so našli delavsko knjižico in nekaj skorij suhega kruha.

Obsodba zaradi poskušene cerkvene tatvine. Posestnik Rudolf Arnuš od Sv. Urbana pri Ptujju je bil v Mariboru dne 22. marca obsojen radi poskušene tatvine v proštiji cerkvi v Ptujju na 6 mesecev strogega zapora in na triletno zgubo častnih pravic.

Uscedepoln napad v temni noči. V mariborsko bolnico so spravili 23letnega Franca Miklavčiča, posestnikovega sina iz Pragerskega. V temni noči so ga napadli neznanci in ga pustili v mlaki krvi z razparanim trebuhom.

Zopet požigi na Dravskem polju. — Dravsko polje je že cela tri leta pod neprestanim strahom pred požigalčevo roko. V zimskem času je še bil mir, sedaj so pa zopet požari na dnevnem redu. Krog polnoči med nedeljo in Jožefovim je zajel ogenj gospodarsko poslopje posestnika Martina Ribiča v Vumbahu pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Gasilci so ogenj omejili in je uničil požar le del poslopja. Škoda znaša 5000 Din. — V nedeljo dne 18. marca je nastal ogenj v gospodarskem posloppju posestnika Trčka Jakoba v Šikolah. Požar je uničil vse gospodarsko poslopje, ki je bilo s slamo krito, razven tega je zgorelo tudi vse seno, slama in poljsko orodje. Zaradi močnega vetra pa se je požar tudi hitro razširil na sosednje gospodarsko poslopje posestnika Štefana Medveda in ga takisto uničil. Na pomoč so prihitali gasilci iz Šikol in Cirkovcev s svojimi motornimi brizgalnami in so po napornem delu ogenj zaježili. Skupno škodo cenijo pri obeh posestnikih na 70.000 Din.

Vlomilec obsojen na 10 let. Ljubljansko sodišče je prisodilo dne 20. marca 30letnemu Jakobu Lampretu za razne vlome in tatvine 10 let ječe. Imenovan je bil prvič obsojen leta 1921 radi vloma na 6 tednov, nato je prebil v zaporih 8 let in 10 mesecev. Leta 1929 so mu prisodili v Ljubljani 5 let, katere bi naj odslužil v mariborski kaznilnici. Iz kaznilnice je pobegnul lani in je nadaljeval svoj vlomilski posel po Logarski dolini in po Gorenjskem. Očitana zločinska dejanja je priznal.

Obsodba glavnega morilca. Lani 28. aprila so našli zjutraj mrtvo v gostilniški sobi na zofi 72letno posestnico in krčmarico Ivano Rakef v Tunjiški mlaki v kamniškem okraju. Prvotno je bilo vse mnenja, da je preminula starka naravne smrti in so jo pokopali. Čez nekaj mesecev pa so le ugotovili, da je morilec njen sorodnik Ant. Vomberger, kateremu je pomagal Avgust Hafner, a glavni krivec bi naj bil Ivan Košnik, 26letni čevljarski pomočnik in tihotapec. Lani sta bila obsojena v Ljubljani Anton Vomberger na 20 let ječe, pomagač Hafner na 10 let. Ko je pa zvedel Košnik o odkritju umora, je pobegnul v Avstrijo, a so ga prijeli lani meseca avgusta. Ljubljansko sodišče je letos dne 21. marca obsodilo Ivana Košnika na 20 let robije, ker se je postavilo na stališče, da je tiščal Košnik starko v zgoraj omenjeni noči za nos tako dolgo, da se je reva zadušila. Obsojeni je tajil zločin še tudi po obsodbi.

Strašen požar uničil mesto z 200.000 prebivalci. Na japonskem otoku Jeso, ki je eden od štirih glavnih, ki tvorijo japonsko cesarstvo, je ležalo do dne 22. marca mesto in trdnjava Hakodate. Mesto je štelo 200.000 prebivalcev in je bilo važno radi lepo razvite industrije, trgovine in kot pomorsko pristanišče. Omenjenega dne je izbruhnil požar, katerega je razbesnel silovit vihar, ki je divjal s 100 km brzine na uro. Celotno mesto je upepeljeno. Zgorelo je 23.000 poslopij, 120.000 ljudi je ostalo brez strehe, 1000 oseb je našlo smrt v plamenih in bogznaj koliko je ranjenih. Ogenj je uničil tudi katoliško cerkev. Zgorelo je mnogo Evropejcev. Kaznjencev niso spustili radi vseplošne zmede in tudi te sta uničila dim in plamen.

*



Krčevina pri Mariboru. Tukaj je umrla 22. marca Jožefa Kajšler, rojena Rožič, in je bila po čopana ob veliki udeležbi občinstva. Preostali se zahvaljujejo vsem sorodnikom, znanecem, prijateljem in g. dekanu monsignoru M. Umeku za spremstvo na zadnji poti.

Črešnjevce pri Slov. Bistrici. Zelo veliko je naših črešnjevskih skrbi in novic, toda za danes bi prosili, g. urednik, da smemo v vašem listu, ki je naš stari prijatelj, obrazložiti naše želje, kako bi naj izgledala naša nova občina. Širijo se novice in baje je to že gotova stvar, da cela naša župnija, ki ob-

stoji iz bivših občin Črešnjevce, Vrhloga in Pretrež, pripade k vasi Pragersko. Nič nimamo zoper to, ako se Pragersko priključi k naši fari, da pa bi se za celo našo faro določil sedež na Pragerskem, bi ne bilo ne pravilno in ne dobro. Vsak trezno misleč faran črešnjevške fare bo uvidel, da je nepravilno, da bi bil sedež na ineni občine, dočim je središče v vasi Črešnjevce, kjer je farna cerkev, šola in za naše potrebe tudi dovolj velika trgovina. Ako bi bil sedež na Pragerskem, bi imeli nekateri občani dobri dve uri hoda in še več v občinsko pisarno, dočim pride najoddaljenejši na Črešnjevce v eni uri. Na zamerimo Pragerčanom, da se potegujejo za sedež na Pragerskem, saj to delajo v svojo korist, toda čudno se nam zdi, da se še pri nas najdejo ljudje, kateri zagovarjajo sedež Pragersko. Dotičnim svetujemo: Mislite na prihodnost in ne dajte skupnih koristi naše fare za par častnih mest v občinskem odboru,

Vse farane pa pozivljamo, da vsi složno brez razlike delamo za sedež na Črešnjevcu, da ne bomo enkrat bridko obžalovali naše nesložnosti!

Negova. Žalostno so zadel: zvonovi pri naši farni cerkvi, ko je dne 13. marca minilo 18 let njegovega prejema zakramenta sv. krsta ter ravno dne 13. marca 1934 ob 11. uri predpoldne je zaspal mirno v Gospodu, previden s sv. zakramenti, in tudi zdravniška pomoč je bila zastoj. mlademu ter prdnemu fantu Jožefu Babič, posestnikovemu edinemu sinu. Rad je zahajal v cerkev, bil je zelo pridna pomoč svojim staršem, teti in sedem. Bolehal je samo štiri dni. Pogreb se je vršil dne 15. marca ob obilni udeležbi občinstva. Pri odprtem grobu mu je zapel cerkveni pevski zbor ganljivo žalostinko. Vsem ostalim naše iskrene sožalje!

Trniče na Dravskem polju. Po Dravskem polju se že dalje časa oglašajo tolpa različnih nepridipravov. Posestnikom izginja razno poljedelsko orodje, konjska vprega, sekire, verige in drugo. Oglasili so se tudi pri posestnicah Cili in Antonu Frangež ter ji odnesli kolo od voza. Ker ni bilo moža doma, so bili varni ter so delali svojo obrt popolnoma brez vsakih ovir. Predzadnji torek zvečer so se polastili konjske vprege pri g. Ivanu Kalinu; ker pa mogoče ni bila primerna, jo je spravil drugo noč spet na varno. Tudi Frangežovi še upajo, da bodo dobili svoje kolo nazaj, če dotičnemu uzmoviču ne bo všeč. Orožništvo zasleduje te neprijetne goste.

Stranice. S solznimi očmi in z boleščjo v srcu smo poslušali zvonove straniške cerkve, ki so žalostno odmevali sredi veselo se vzbujajoče narave ter oznanjali, da smo izgubili prijatelja, katerega smo vsi tako prisrčno ljubili: Toneta Arzenška. Dragi Tone! Težko je po Tebi nam vsem, ki smo Te poznali. Izgubili smo s Teboj fanta, kakršnih je dandanes malo. Bil si v letih življenja, ko mladina tako rada pozabi na Boga, a Ti si ostal zvest katoliški Cerkvi. Mnogo, mnogo prerano si umrl, v cvetu najlepše mladosti, poln upanja dobrih del za bodočnost si se poslovil od nas. Kot sin trgovca si se trgovsko naobrazil, pa vendar si nad vse ljubil kmetško delo. Ni Ti bila mar družba malovrednih ljudi, rajši si pohitel med nas preproste fante ter si se smehljajočih lic prijazno razgovarjal z nami. Tako si si pridobil mnogo prijateljev, a mi smo si pridobili Tvoje srce, ki ni poznalo sovražstva. Ljubil si svoj dom, svoje drage. V tujini, daleč od rojstnega kraja in od dragih domačih je za vedno nehala biti Tvoje srce. Nismo mogli kropiti Tvojega mrtvega telesa,

niti Te spremiti na zadnji poti, niti položiti venca na Tvoj sveži grob. Tako Ti tukaj sporočamo v zadnji pojdrav: Tvoje Telo naj počiva v miru! Tvoja duša naj se raduje v Gospodu!

Tepanje pri Konjicah. Tukajšnja prostovoljna gasilska četa deluje tudi letos z isto vnmemo, nesebično, v blagor prebivalstva ter bližnjega. Z zanimanjem opazujemo človekoljubno delovanje tega društva in mu želimo tudi letos in še znanprej na svojem okolju čim najlepših uspehov!

Tepanje pri Konjicah. V pozni zimi, ozir. zgodnji pomladi obiskuje hripa ljudi z nekako določeno točnostjo. Tukaj se je pojavila meseca februarja in so imeli naši domovi z bolniki dosti skrbi in težav. Zlasti starejše in slabotnejše osebe je položila ta bolezen na bolniško postelj. Pa tudi taki bolniki, ki so bili navidezno samo lahko bolani, še čutiljo zdaj, po več tednih, posledice prestane hripe. Le varujte se!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. — Dolgotrajna zima je napravila nemalo škode na ozimini, na mladem drevju in ponekod tudi po vinogradih. Bog nas varuj še nadaljnjih nezgod, da bomo lažje prenašali ogromne težave gospodarske krize!

Središče. V Obrežu je umrla Marija Ivanuša, stara 86 let. Pokojnica je bila deset let popolnoma slepa, a je bila kljub temu vedno vedra in vesela. Vsemogočni daj, da njene oči, ki niso gledale lepote sveta, ugledajo lepoto božjega veličastva!

Markovci. V Markovcih se tudi od časa do časa kaj zgodi, kar je vredno, da se razglasi med svet. Dobili smo v zadnjem času novega organista. Če kdo želi zavarovanja pri »Karitas«, ve, kje se je treba oglasiti, namreč pri novem organistu. V slučaju nezgode ali smrti se precej čedna svotica dobi. On vas zavaruje tudi za življenje. Zavarovanje bo za vsakega v sedanjih težkih časih in krizi prav gotovo dober uspeh imelo. Naše cerkveno petje tudi lepo napreduje. Vsa čast požrtvovalnosti!

Šmarje pri Jelšah. Roza Hofbauer, posestnica v Prelogah št. 27, je dne 20. t. m. umrla. Bila je 41 let stara. Možu je zapustila tri otročičke, eden je 6 let star, drugi 5 let in Berta komaj 5 tednov. Z možem sta se rada imela; bila je v celi okolici priljubljena, posebno Ringerjevi so jo radi imeli. Zato so ji ves čas boleznin vsak dan stregli se menjavaje. Tudi udeležba pri pogrebu je bila velika in je pričala o priljubljenosti blage žene in požrtvovalne mamice.

Solčava. Imeli smo silno povodenj, ki je napravila veliko škodo in pretrgala promet, ker je pobrala mostove in poškodovala ceste. Neki kmet mi je pravil, da je zgradil pred par leti novo cesto približno 3 km daleč, ter napravil čez majhno vodo mostove. Ker je bila voda le prevelika, je tudi te mostove pobrala. Kakor je povsod, je tudi tam udarila voda na travnik in je poplavlila kakih 7—10 kvadratnih metrov zemlje. Tega pa ni kriva voda, ampak to je zakrivil majhen mostiček s kakimi 20 do 30 mostnicami, da je voda napravila neznatno škodo v primeri z drugimi. Akoravno je most že par ur prej odplaval z valovi, je kriv dotične škode. Ne vemo, ali bo ta mostič kriv še drugih nesreč.

Luče ob Savinji. Visoki sneg po planinah ter nalivi zadnjih dni so povzročili veliko povodenj v gornjih tokih Savinje. Voda je v noči od 13. na 14. marca izpodjedla brambeni

nasip ob gornjem delu naše vasi. Ob 2 uri zjutraj so se zasliali klici: Na pomoč! Takoj pod nasipom sta dve stanovanjski hiši, ki jih je voda zajela z največjim tokom. Naglo deroči vodi se niso mogli umakniti iz spanja zbudeni in prestrašeni ljudje, z velikim naporom so jih drugi rešili. Ognjegasna trompeta je budila ljudi iz spanja. Zvonovi farne cerkve so milo prosili pomoči potrebnim. Reševanje je bilo težko vsled globoke vode in velike teme. Voda je drla naprej po vaških vrtovih, izpodjedla delavnico usnja, da je padla v njen objem, ogrožala je tudi v spodnjem delu vasi še štiri druge stanovanjske hiše z gospodarskimi poslopji. Ko je napočil dan, je bilo reševanje uspešnejše. Naredil so za hišami zasilno brambene jezove. Da voda ni napravila večje škode, se je zahvaliti vaščanom in okoličanom, ki so bili dva dni neutrudljivo na delu. Kdor ni mogel pomagati z delom, je podpiral reševalce z okrepčili. Bog vsem povrni! Dne 15. marca so prihitali na pomoč tudi gasilci iz Ljubnega. Najbolj je prizadet mladi usnjar, ki je pred nedavnim šele začel z obrtjo. Tudi v gozdarskem revirju »Grohot« je voda odnesla drče in pokvarila progo za prevažanje lesa, last ljubljanskega škofa. Vzelo je tudi nekaj lesa in en most preko Savinje. V vasi so za silo glavni tok vode spremenili z jezovi, voda je upadala. Nasip je bil izdelan še pred vojno, nekateri še pomnijo. Povodnji zadnjih let so izkopalale strugo reke proti nasipu, a se ni ničesar ukrenilo proti temu. Ljudstvo je razburjeno zaradi te malobrižnosti. Novi občinski odbor je naredil prošnjo, ki je bila takoj uslišana. Nakazalo se je 64.000 Din. Komaj pred enim tednom se je začelo z regulacijo Savinje za vasjo, pa povodenj je bila hitrejša in je račune za mnogo zvišala. Vaški vrtovi so večinoma uničeni, v kolikor jih je voda dosegla. Škoda se bo še poznala dolga leta. Državna cesta proti Solčavi je na štirih krajih pretrgana in mnogo pokvarjena; promet je ustavljen za avtomobile in vprego, za pešce so se že zgradile zasilne brvi. Telefonska zveza s Solčavo je prekinjena. Človeških žrtev ni bilo pri tej težki preizkušnji Savinjske doline.

Sv. Miklavž nad Laškim. Na Jožefovo smo pokopal Antona Vodiška, po domače starega Ciglarja, ki je umrl v visoki starosti 85 let. Rojen leta 1849; ali kakor je sam pravil. Isto leto, ko so spodaj po dolini iz Laškega mimo Rimskih toplic proti Zidanem mostu gradili železnico, in je vozil prvi vlak. Bil je najstarejša oseba v župniji in je bil zadnja leta skoro popolnoma slep. Svetila mu večna luč! — Dolgotrajna zima se pozna na ozimih, posebno na rži, ki je marsikje popolnoma segnala, pa tudi ječmen in pšenica je prizadet.

Plavajoči milijoni.

Mnogo milijonarjev je že zginilo, poginilo je nekaj novih — zginuli so v večini. Beseda milijonar je zgubila ono »čudesno moč«. Koga pa še naj danes sploh prištevamo k milijonarjem? — Mož, ki razpolaga z enim milijonom dinarjev, to se pravi, da mu pripada letna renta 60.000 Din, gotovo ne odgovarja predstavi bogatina, ki si lahko vse privoščiči.

Ako zaznamujemo z označbo milio-

narji vse one, ki posedajo svoto enega milijona, potem je n. pr. na Angleškem takih milijonarjev presneto malo.

Največje opustošenje je napravila svetovna gospodarska kriza v vrstah ameriškanskih milijonarjev. Leta 1929, ko je bil v Združenih državah višek blagostanja za bogataše, je bilo v ameriški Uniji 43.000 ljudi, ki so imeli pod palcem več nego en milijon dolarjev. Leta 1932 je skopnelo zgorajne število na 19.000.

Še hujše pa je posmodila kriza one večje milijonarje, to se pravi gospodo, ki je uživala na leto preko en milijon dolarjev dohodkov. Takih srečnih tičev je bilo v Ameriki leta 1929 — 513, leta 1931 — 149 in leta 1933 samo še 1. To je John Rockefeller starejši, ki je posedal svoj čas premoženje 1 milijardo dolarjev, danes pa ima samo še pol milijarde. Njegov sin je popolnoma skrahiral. Leta 1924 je plačal na leto dohodninskega davka 6 milijonov dol., leta 1932 le — 50.000 dol. Na drugem mestu, kar se tiče premoženja v Združenih državah, sta Forda: avto-kralj Henrik in njegov sin. Leta 1928 sta posedala 1 milijardo in 200 milijonov dolarjev. Danes znaša njuno denarno premoženje komaj eno desetino nekdanjega — 120 milijonov dolarjev.

V sedanji neznosni krizi se je boljše obdržalo zasebno premoženje na Angleškem. Leta 1924 so našli 600 Angležev z letnimi dohodki nad 50 tisoč funtov, leta 1932 — 540. Število resničnih angleških bogatašev se je skrčilo komaj za 10 odstotkov. Poleg tega pa se je dvignilo število »navadnih« milijonarjev. Leta 1924 je beležila angleška davčna oblast 144 oseb s kapitalom 1 milijon funtov, leta 1932 — 157.

Popolnoma se je predrugačil kapital z vojno in s povojno preplavo s papirnatim denarjem v Nemčiji. Leta 1913 je živel na Nemškem 15.500 ljudi s kapitalom 1 milijon mark, in 223 kapitalistov z nad 10 milijonov. Trenutno biva v Nemčiji 2994 oseb s premoženjem 1 milijon mark in 180 z nad 5 milijonov mark. Najbogatejši Nемец je bivši cesar Viljem. Za njim pridejo Fric Thyssen, Oton Wolf in še drugi. Krupp ne pride več v poštev.

Enak razvoj kakor v Nemčiji je preživel velekapital tudi na Francoskem. Francoski milijonarji se odlikujejo po dejstvu, da ostanejo od roda do roda v isti družini z istim poklicem. Edini francoski milijarder je Gillet — svileni kralj, kakor so bili vsi njegovi predniki. Milijonarska družina Hennessijev izdeluje od nekdanj konjak. Dreyfus si so že dolgo trgovci z žitom itd.

Samo Vzhod še pozna nepremakljivo bogastvo, premoženje, ki ni bilo naloženo v trgovino, ampak počiva ter se skriva po škrinjah zakladnic. Tem vzhodnim bogastvom kriza ni mogla škodovati. Indijski knez v Heiderabadu — najbrž najbogatejši človek na cellem svetu — posedla 100 milijonov funtov šterlingov.